

ІЛОВАЙСЬК

Іловайський мартиролог 7–29 (31) серпня 2014 року

Станом на сьогодні є остаточною цифра безповоротних утрат українських військ під Іловайськом й усіх загиблих та зниклих безвісти можна назвати поіменно

Ярослав Тинченко

Кількість загиблих під час здійснення Іловайської операції та виходу з оточення так званим зеленим коридором (якого насправді не було) — один із головних предметів політичних спекуляцій. Політиками, журналістами, громадськими діячами, військовими називалися різні цифри: 1 тис., 450, 350 тощо.

У серпні 2014 року українські війська мали найбільші, порівняно з іншими місяцями війни, втрати. Усього станом на сьогодні остаточно визнані загиблими впродовж

серпня 2014-го 699 бійців. Якщо врахувати ідентифікованих за ДНК загиблих, чії батьки не хочуть визнавати цей факт, а також зниклих безвісти, то цифра мала б збільшитися ще приблизно на 40. І тоді знатимемо остаточною кількість загиблих серед українських військ за серпень 2014 року (включно з втратами в Секторі Д — на півдні Донецької області, у Секторі А — під Луганськом тощо). Тож про «тисячу загиблих українських патріотів» йтися не може.

14 серпня 2015-го Анатолій Матіос оприлюднив результати розслідування Іловайських подій військовою прокуратурою. Він заявив: «Утрати особового складу українських Збройних сил, Національної гвардії, МВС становлять 366 загиблих, 429 поранених, 128 потрапили в полон, 158 вважаються досі зниклими безвісти».

Практично відразу в цій цифрі засумнівався в одному з інтерв'ю авторитетний військовий, який упродовж 30 серпня — 2 вересня 2014 року очолював збір тіл загиблих у районі Іловайська, полковник Ігор Палагнюк:

— Звідки тоді взялася інформація, ніби загинуло 360, 460 від того ж таки Матіоса, а Герашенко взагалі озвучував тисячу загиблих людей?..

— А звідки я знаю? Моя група перша туди зайшла й останньою вийшла, тільки ми, по суті, і працювали з полоненими, пораненими й загиблими. Ще по захороненнях відкопували людей, але дані відправляли безпосередньо в штаб, повз мене. Утім, там не надто багато було, основну масу двохсотих зібрав я. Із тими, що були закопані, ну, може, до 200 людей загиблих. Та й то я більше ніж упевнений, що там закопані були й росіяни.

Ми ретельно проаналізували списки бойових утрат, які складаються в Головному управлінні персоналу Генерального штабу Збройних сил України, штабах об'єднань і з'єднань, військкоматах, Національній гвардії України. Провели опитування людей, що працювали над збором тіл загиблих під керівництвом Ігоря Палагнюка, працювали в пошуковій місії «Евакуація-200» («Чорний тюльпан») під керівництвом Цивільно-військового співробітництва Збройних сил України. Дослідили дані Дніпропетровського, Запорізького та Харківського бюро судово-медичних експертиз, куди надходили тіла загиблих. Завірили свідчення про обставини зникнення (загибелі) бійців, які залишали їхні рідні та друзі в Об'єднаному центрі звільнення заручників при Службі безпеки України, а також на різних інтернет-ресурсах, що допомагають шукати зниклих безвісти. Опитали велику кількість командирів, офіцерів, рядових бійців, членів родин загиблих і зниклих безвісти, зібрали свідчення про місце й обставини загибелі людей.

Хронологія втрат

Дата загибелі	Кількість загиблих	Фрагменти тіл, зареєстровані у СМЕ як окремі загиблі (і пороховані такими в доповіді Анатолія Матіоса)
Бой навколо Іловайська та в самому населеному пункті		
7 серпня	3	
10 серпня	12	
13 серпня	1	
16 серпня	3	
18 серпня	4	
19 серпня	7	
20 серпня	6	
21 серпня	7	
22 серпня	2	
23 серпня	2	
Загиблі внаслідок вторгнення збройних сил Російської Федерації		
24 серпня	8 (із них 1 неідентифікований)	
25 серпня	28	
26 серпня	6	
Спроба прориву на допомогу військам, оточеним під Іловайськом		
27–28 серпня	20 (із них 1 неідентифікований)	
Вихід так званим зеленим коридором (також враховані померлі від поранень у зоні оточення та загиблі під час спроби вийти самотужки 30–31 серпня)		
29 та 30–31 серпня	255*	22
Загинули 30 серпня неподалік зони оточення (родини вважаються загиблими 29.08.2014)	3	
Евакуйований 30 серпня, помер у лікарні 31 серпня	1	
Разом:	368	22

*Із них: 17 — взагалі не ідентифіковані, 24 — ідентифіковані за ДНК, але родини категорично не вірять у смерть і плекають надію, що їхні близькі живі, перебувають у полоні, у рабстві в Чечні або переходяться та не дають про себе знати тощо

Зниклі безвісти

40-й БТРО «Кривбас»	15	Зразки ДНК здали лише половина родин, решта відмовляється
Батальйон «Донбас»	9	У двох родин збігів за ДНК немає, решта відмовляється здавати ДНК
51-ша окрема механізована бригада	5	У чотирьох родин збігів за ДНК немає, щодо однієї родини дані відсутні. Водночас щонайменше троє із цих осіб мають бути серед загиблих. Потрібно переробляти ДНК
Батальйон «Івано-Франківськ»	3	У двох родин збігів за ДНК немає, щодо однієї родини дані відсутні
93-тя окрема механізована бригада	2	В одному випадку батько мешкає в Росії і згідно з чинним законодавством має особисто приїхати до України для здачі ДНК. В іншому випадку слід переробляти аналізи, оскільки збігів немає, проте номер загиблого орієнтовно визначений
92-га окрема механізована бригада	1	Мама ДНК здавала, але збігів немає. Однак, імовірно, від хлопця залишилися тільки дрібні фрагменти, за якими не можна здійснити ідентифікацію
3-й окремих полк спецназу	1	Родина відмовляється здавати ДНК
17-та окрема танкова бригада	1	Військовослужбовець із Луганська, за даними товаришів, загинув. Родина не здає ДНК

На підставі цих даних можна дійти висновку, що Палагнюк і Матіос були близькі до визначення точної цифри кількості загиблих. Але, як зазначив військовий прокурор в одному зі своїх інтерв'ю, над роботою з уточнення обставин подій під Іловайськом працювали кілька людей фактично на «голому» ентузіазмі. Саме через це у списках, які оприлюднив Матіос, є чимало недоліків. Там подано 209 прізвищ і дані про 157 неідентифікованих тіл, що поховані в Дніпрі та Запоріжжі, але:

- серед названих поіменно воїнів далеко не всі загинули під Іловайськом. Приміром, там наводяться прізвища Івана Ломачука, Володимира Степанюка, Сергія Півоварчука — військовослужбовців 30-ї бригади, які полягли під селом Степанівка (у Секторі Д) 6 серпня 2014 року; молодшого сержанта Олександра Карасика, який трагічно загинув під час руху ротного-тактичної групи 92-ї бригади в зону АТО (на допомогу бійцям, оточеним в Іловайську). Фігурує також ім'я бійця НГУ Вадима Наумова, що героїчно загинув 1 вересня 2014-го й так далі;

- серед неідентифікованих загиблих чимало тіл привезено з інших локацій, не пов'язаних із подіями під Іловайськом, передусім із території Сектору Д. Крім того, у судово-медичних експертизах ураховано окремими загиблими фрагменти 22 тіл. На таку кількість «неідентифікованих загиблих» також збільшено й список Матіоса. Ці фрагменти тіл (навіть найдрібніші кісточки) були зібрані пошуковцями місії «Евакуація-200» («Чорний тюльпан»), які обслідували місця боїв через деякий час після роботи груп Палагнюка, що забрали основні частини загиблих.

Водночас у списках Матіоса немає чималої кількості інших загиблих. Однак що цікаво: якщо відняти зайвих і додати відсутніх, у кінцевому результаті загальна цифра загиблих, названа Матіосом, залишається майже незмінною (див. «Хронологія втрат»).

Окрема категорія втрат — зниклі безвісти (див. «Зниклі безвісти»). Їх можна умовно поділити на чотири категорії:

1. Найбільша категорія — ідентифіковані за ДНК серед загиблих, і навіть у більшості випадків слідчими органами

винесено постанови про закриття справ. Однак родини з різних причин відмовляються визнати це, судяться зі слідчими органами, скаржаться до правозахисних та міжнародних організацій тощо. У кінцевому результаті ці хлопці досі в одних списках вважаються зниклими безвісти, в інших — полоненими (але місце їхнього перебування невідоме), у третій — загиблими. Передусім ідеться про родини з 93-ї окремої механізованої бригади, де станом на сьогодні практично всі ідентифіковані за ДНК, але мами вважають, що дані сфальсифіковані та їхні діти перебувають у полоні.

2. Родини здавали ДНК, але збігів немає. Водночас пошуковцями (але не слідчими органами) орієнтовно встановлено: які тіла належать тому або тому загиблому з числа тих, чий родини здавали ДНК, та збігів немає. У цьому випадку потрібно проводити додаткові дії:

- а) відбирати зразки ДНК у максимальній кількості близьких родичів;

- б) переводити ДНК загиблого, здійснювати екстугмацію, з'ясувати в кожному конкретному випадку, чому немає збігів.

Усі такі випадки складні й унікальні. Але вже були виявлені та доведені до повної ідентифікації понад 10 з них (приміром, коли в першому аналізі ДНК по мамі не було збігів і лише повторні тести довели, що конкретний загиблий — її син). Але залишається ще приблизно стільки само.

3. Родини принципово не здають ДНК. Найголовніша причина: не довіряють правоохоронним органам, вважають, що ті фальсифікують дані ДНК, плекають надію, що їхній близький у полоні. Інші випадки: родина є прихильною до «ЛНР-ДНР» або загиблий взагалі не мав близьких родичів, які могли б здати ДНК.

4. Дезертири, що й далі «висять» у списках Міністерства оборони України як зниклі безвісти (найбільше таких із 51-ї бригади). На сьогодні їх залишилося орієнтовно 15. Вони легко вираховуються: родини нікуди не звертаються із заявами про зникнення, уникають спілкування з будь-ким. Що цікаво: цій «публіці» досі виплачують зарплату.

Упродовж 7–31 серпня 2014 року під Іловайськом загинули 368 бійців, а 18 тих, чий тіла не знайдені, досі зараховують до зниклих безвісти

Станом на сьогодні немає збігів за ДНК щодо 37 військовослужбовців та добровольців (які належать до перших трьох описаних категорій). Водночас 19 загиблих українських воїнів, чий тіла вивезені з району Іловайська, також взагалі не ідентифіковані (крім того, є ще два тіла, про які не можна з упевненістю сказати, що вони належать українській стороні). Вочевидь, ці 19 — загиблі, чий родини не здали ДНК або стосовно яких із різних причин немає збігів за ДНК.

Куди поділись інші 18? Це передусім бійці батальйону «Кривбас», кілька з «Донбасу» та «Івано-Франківська». На жаль, найлогічніше пояснення, яке, крім того, має чимало аргументів: вони були захоплені в полон загонами сепаратистів під час самостійного виходу з оточення. Регулярні російські військові про цих полонених не знали, і сепаратисти (передусім ідеться про загонами Мотороли та Гіві) їх просто «по-тихому» вбили. Тіла цих воїнів не знайдені, бо терористи їх сховали...

Отже, підсумовуючи все наведене вище, ми маємо 368 загиблих під Іловайськом упродовж 7–31 серпня 2014 року, а також ще 18 тих, чий тіла не знайдені, тому їх зараховують до зниклих безвісти. ■

Останні дані. За останньою інформацією, оприлюдненою МЗС України, усього в зоні АТО зниклими безвісти є понад 400 осіб